دوشنبه 22 خرداد 1402 - 07:44

rdoann bhrandan xmaq n xarici kapitala ehtiyac var

rdoann yeni prezidentlik dvrnd n mhm msl v narahatlq Trkiy iqtisadiyyat v cilovlana bilmyn .inflyasiya mslsidir. Hmin mvzu ekspert v analitiklrin diqqtini zn clb etmidir

arannews.com : Bir çox qrb analitiklri prezident seçkilrinin ikinci turunda rdoann qlbsindn sonra türk lirsinin tarixi minimum hddin çatacan proqnozladrmd v bu, hr dollarn 28 liry brabr olmas il öz tsdiqini tapd. nflyasiyann sürtl artmas il Türkiy prezidenti aa faizl (8,5 faiz) pul siyasti yeridir ki, bu da ksr iqtisadçlarn nzriyysin ziddir. Ona gör d seçki nticsind türk lirsinin dollar qarsnda kskin ucuzlamasnn sbbini anlamaq çtin deyil. Sbb saddir. Birlmi tatlar v onun nzartind olan qlobal maliyy qurumlar sasn mühafizkar (milltçi v islamç) ksim mnsub olan türkiyli seçicilrin, rdoan seçmsin tnqidi reaksiya verdi.
Amma rdoann qlbsi Türkiynin dadc zlzldn v iki tur srt seçkilrdn sonra daha da mürkkbln maliyy v digr sosial-iqtisadi problemlrini heç bir kild azaltmayacaq. rdoan faizlri aa salmasa, hans siyast keçmlidir? Digr trfdn, faiz artm çtin vziyytlrd liderini dstklyn sad vtndalarn sosial hyatnda ks proseslr sbb ola bilr. Sad dill desk, yüksk faizl hyata keçiriln biznes v ilr mallarn qiymtini artrr, hm d Türkiy mhsullarnn ixrac imkanlar azaldr v nticd Türkiy rqabtli xarici bazarlarda yerini itirir. Avtoritar idaretm üsullarndan istifad edn Türkiy prezidenti praktiki olaraq öz mrkzi bankna kredit faizlrini aa sviyyd saxlama taprb. Yerli sahibkarlara münasibtd bu cür proteksionizm rdoana snaye istehsaln saxlamaa, ixrac artrmaa v bununla da valyuta glirlrini artrmaa imkan verdi. Bununla bel, Avropa v AB-a yönlmi v onlarla laqli olan böyük irktlr ld etdiklri mnft gör rdoann siyastindn narazdrlar.
Bel olan halda geni miqyasda itatsizlik dalasnn v “kortbii” anti-hökumt etirazlarnn balamas ehtimal var. slind rdoan slflrindn biri olan Adnan Menderesin taleyini yaayacaq. Menderes vvlc iqtisadi trqqiy nail oldu, sonra öz nüfuzunu, populizmini v milltçiliyini güclndirmy diqqt yetirdi. Nticd etiraz edn tlblr öldürüldü, general Camal Gürselin rhbrlik etdiyi hrbi çevrili v bir sra nazirlr vtn xyant ittiham il hbs olundu.
Tbii ki, zaman dyiib. rdoann slflri (msln, Süleyman Dmirl, Turqut Özal, Necmddin rbakan) Türkiynin siyasi hyatnda ordu v kfiyyat xidmtlrinin tsirini azaltmaa müvffq olmadlar, amma görünür, rdoan islahatlar, kadr tmizlmlri v 2016-c ilin iyulunda uursuz çevrilidn sonra geni repressiyalar vasitsil bu id uur qazanb.
Tbii ki, müasir Türkiy milli valyutann mznnsini sabitldirmk v zlzl zonasnda beillik tikinti plann hyata keçirmk üçün xarici trfdalarn ciddi maliyy yardmna ehtiyac duyur. rdoan seçkiqaba zlzldn zrr çkmi rayonlarn sakinlrin verdiyi vdlrd bir il rzind raiti brpa edcyin söz vers d, dantnn miqyas prezidentin istklrini yerin yetirmyi çox çtinldirir.

Türkiynin gözü xarici kapitalda

قدرت گرفته از پرتال شمس - ITShams.ir

Bu gün Türkiynin n qdr pula ehtiyac var? Bzi ekspertlrin fikrinc, iqtisadi islahatlar v onun brpas üçün rdoana n az 100 milyard dollar lazmdr. Bu rqm az olmasa da, realladrmaq olar. Bs bu gün Türkiy iqtisadiyyatna kim v hans qurumlar kömk ed bilr? lk növbd zngin Avropa ölklridir. Qrb mediasnn pis tbliatna baxmayaraq, rdoan ölkni böhrandan çxarmaq üçün dflrl Avropadan maliyy yardm istyck. Birincisi, Türkiynin bir ticart orta kimi hmiyyti corafiyasna diqqt etmkl Brüssel üçün çox önmlidir. kincisi, Türkiy son iki onillikd beynlxalq logistika v enerji infrastrukturunun qurulmasnda böyük irlilyi ld edib v Avropann özü böyük drcd ondan asldr. Üçüncüsü, Türkiy Rusiyadan daha bir unikal meqalayih, qaz qova alr, hans ki, bu, A ölklri üçün mütlq maraql olacaq. Dördüncüsü, Ursula fon der Leyen trfindn imzalanm qaz müqavilsi üzr Avropa ttifaqnn Azrbaycanla razlamas, hans ki, yen Türkiy razisindn tranzit keçmkl mümkündür.
Türkiy iqtisadiyyatnn avropallar üçün hmiyytinin beinci sbbi budur ki, Rusiya il Ukrayna arasnda hrbi-siyasi böhrann davam etmsi sbbindn taxl ticarti yalnz Türkiy üzrindn davam edir. Bu msl qrb üçün daha xoaglmz olsa da, yen d Ukrayna taxln Avropaya çatdrr. Türkiynin A üzrind tsir rçaqlarn v tsir imkanlarn güclndirmk üçün baqa sbblr tapmaq yqin ki, çtin deyil. Yuxarda göstrilnlrin hams o demkdir ki, Brüssel v digr mühüm Avropa paytaxtlar (msln, Berlin, London, Roma, Bern, Madrid, Stokholm) Türkiy üçün “100 milyard dollar” böhran paketin hl d töhf vermlidir.
Türkiy üçün digr mühüm v nisbtn etibarl maliyy dstyi mnbyi Türk Dövltlri Tkilatnda (OTT) maliyy resurslar il zngin olan bzi müttfiq ölklr, xüsusil d Azrbaycan, Qazaxstan, Türkmnistan v Özbkistan ola bilr. kinci Qaraba müharibsind onun davaml dstyin gör Baknn rdoanla yaxn münasibtlri var. Azrbaycan tbii flakt bölgsind humanitar yardm göstrn ilk ölklr srasndadr. Bak artq Türkiynin zlzldn zrr çkmi bölgsind yaay binalar, thsil müssislri, klinikalar v digr sosial infrastrukturun tikintisi üçün 100 milyon dollarlq layih elan edib. Amma ola bilsin ki, OTS ölklri Türkiyy maliyy v maddi yardm üçün yeni birlmi tbbüslr tqdim etsinlr.
Hmçinin Türkiynin maliyy dstyind önmli olan ölklr onun Yaxn rqd etibarl xarici trfdalar ola bilr, Rusiya v rann kömyi il Türkiy-Suriya münasibtlrinin brpas mslsi ran trfdn bel bir prosesi ancaq sürtlndir bilr. Sudiyy rbistan, B, Bhreyn, Qtr, ran, Çin v Rusiya bu ölky srmay qoya bilr.
Rusiya artq müasir Türkiynin iqtisadi sabitliyini güclndirmk üçün bir çox tdbirlr görüb; iki qaz kmri, ehtimal ki, Mersind tamamlanan v Sinopda i salnan iki atom elektrik stansiyas, qaz qova layihsi, Azrbaycandan Türkiyy yeni neft v qaz boru kmrlrinin çkilmsin qar olmamas, Qara dniz taxl müqavilsi bunlardan bzilridir. Hmçinin, Rusiyann Çinl texnoloji mkdal, ola bilsin ki, keyfiyytli mallara gör yaxn glckd Türkiy bazarn da hat edck. Ona gör d

قدرت گرفته از پرتال شمس - ITShams.ir

rdoan Rusiyann geosiyasi v regional maraqlarna hörmtl yanaarsa, Moskvann Türkiyy yeni imkanlar v srfli maliyy kreditlri formalar tapmaa hazr olaca aydndr.

قدرت گرفته از پرتال شمس - ITShams.ir